

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Projekt diplomové práce

Příloha č. 2 - Návrh výzkumného šetření

Příloha č. 1 - Projekt diplomové práce

KARLOVA UNIVERZITA V PRAZE

Projekt diplomové práce

**Vliv dávek v hmotné nouzi na motivaci snahy klienta úřadu práce k začlenění se do
pracovního procesu**

Anna Kudláková

3. 10. 2013

Univerzita Karlova v Praze, Fakulta Humanitních studií, Řízení a supervize v
sociálních zařízeních

Jméno: Bc. Anna Kudláková, DiS.

Osobní číslo: 31906072

Imatrikulační ročník: 2012

Název diplomové práce:

Vliv dávek v hmotné nouzi na motivaci snahy klienta úřadu práce k začlenění se do pracovního procesu

Klíčová slova: Úřad práce, zaměstnanost, pasivní politika zaměstnanosti, druhy nezaměstnanosti, klient, dávky v hmotné nouzi

Key words: employment office, employment, passive policy of employment, types of unemployment, client, social benefits in material need

Obsahem mé diplomové práce je zmapování tématu nezaměstnanosti na našem území nejen z hlediska historického vývoje, sociálních, ekonomických a společenských podmínek osob bez zaměstnání.

Základním cílem mé diplomové práce je zjistit vliv dávek v hmotné nouzi v závislosti na snahu klientů úřadů práce o začlenění se do pracovního procesu.

Práce se především snaží o jištění, zda je pasivní politika zaměstnanosti, tedy možnost pobírání sociálních dávek efektivní. Zda mají nezaměstnaní jedinci, evidovaní na úřadě práce motivaci usilovat o přijetí do zaměstnání. Diplomová práce se dále snaží objasnit hlavní příčiny dlouhodobé nezaměstnanosti a její dopady na jedince. Práce si pokládá za cíl zjistit, zda má pobírání dávek v hmotné nouzi pozitivní vliv na klienty úřadů práce či zda je spíše demotivující vůči snaze případného začlenění se do pracovního procesu. Práce se snaží odpovědět na otázku, za je pobírání dávek v hmotné nouzi jedním z důvodů vzniku cyklu chudoby.

Téma diplomové práce jsem si zvolila především kvůli vlastnímu zaujetí pro danou problematiku. Já sama pracuji jako terénní sociální pracovník pro úřad práce České republiky- krajskou pobočku pro hlavní město Prahu. V praxi to vypadá tak, že pracuji jako terénní sociální pracovník pro všechna kontaktní pracoviště úřadu

práce v Praze. Pohybují se tedy mezi klientelou pobírající dávky v hmotné nouzi na celém území hlavního města. Jelikož potkávám tytéž klienty opakovaně a jsem nestranným pozorovatelem jejich životů, které málo kdy prochází nějakým pozitivním výkyvem, pokládám si často otázku, zda je nastavení sociální politiky, konkrétně pak systém pobírání nepojistných sociálních dávek, zvláště pak dávek v hmotné nouzi efektivní. Po prostudování literatury zabývající se zaměstnaností jsem zjistila, že se vlivem pobírání sociálních dávek v závislosti na snahu klientů úřadů práce začlenit se do pracovního procesu nikdo příliš nezabývá. To je jeden z hlavních důvodů, proč jsem si toto téma vybrala jako téma své diplomové práce. Domnívám se, že může čtenáři přinést nové informace a pohled na pobírání dávek v hmotné nouzi i na klientelu úřadu práce.

Hlavní přínos diplomové práce vidím v uceleném shrnutí teoretických a praktických poznatků.

Cíl diplomové práce:

- Zmapování problematiky pasivní politiky zaměstnanosti, se zaměřením na efektivitu dávek v hmotné nouzi v závislosti na snahu klienta úřadu práce o začlenění se do pracovního procesu

Dílčí cíle:

- Zjistit efektivitu pobírání dávek v hmotné nouzi
- Zjistit, zda má pobírání dávek v hmotné nouzi motivační či spíše demotivační charakter v závislosti na snahu, klienta úřadu práce, začlenění se do pracovního procesu

Teoreticko- metodologické východisko:

Literární rešerše diplomové práce je zpracovaná na základě odborné literatury uvedené v seznamu literatury.

Práce se opírá především o současnou literaturu z domácích i zahraničních zdrojů, využívá ale i starší literaturu, nejen z důvodu předložení uceleného historického vývoje zaměstnanosti i případné podpory v nezaměstnanosti. Práce dále využívá poznatky z výzkumů a statistik provedených nejen na území České republiky a další dostupné zdroje.

Analytická- praktická část:

Výzkumná část diplomové práce se skládá ze dvou částí, které se vzájemně doplňují.

První částí jsou polo- strukturované rozhovory, vztahující se k vytyčenému cíli diplomové práce, provedené s pracovníky úseku nepojistných sociálních dávek jednotlivých Kontaktních pracovišť krajské pobočky pro hlavní město Prahu.

Druhou částí jsou opět polo- strukturované rozhovory, kdy dotazovanými jsou klienti úřadu práce, kteří jsou v evidenci úřadu práce déle než 2 roky. Rozhovory jsou vždy podloženy kazuistikou dotazovaného. Rozhovory s klienty se snaží o dosažení vytyčeného cíle diplomové práce.

Výsledky obou výzkumných sond jsou v závěru navzájem porovnány. Dochází tak k porovnání pohledu na efektivitu pobírání dávek v hmotné nouzi v závislosti na snahu klienta úřadu práce o začlenění se do pracovního procesu z pohledu pracovníků úřadu práce i jejich klientů.

Bibliografie:

Akerlof, George. Robert J. Schiller. *Živočišné pudy : jak lidská psychologie řídí ekonomiku a proč je podstatná pro světový kapitalismus*. 1. vydání v českém jazyce. Praha Dokořán

Buchtová, Božena. Josef Šmajš. Zdeněk Beleloucký. 2013. *Nezaměstnanost*. 2. vydání. Praha : Grada

Červinka, Tomáš. 2009. *Zaměstnávání občanů se zdravotním postižením, důchodců, mladistvých a studentů, absolventů škol a, žen a dalších kategorií*. 4. vydání. Olomouc : Ang

Duben, Rostislav. Běla Stíbalová. 1976. *Jak budeme žít v roce 2000?*. 1. vydání. Praha : Svoboda

Duben, Rostislav. Hana Jírová. Václav Sova. 1987. *Sociální rozvoj*. 1. Vydání. Praha : Státní pedagogické nakladatelství

Hamplová, Dana. Eva Mitchell, Miluše Vítečková, Jana Chaloupková. 2010. *Proměny rodinných a profesních startů*. 1. vydání. Praha : Sociologický ústav Akademie věd České republiky

Jahoda, Marie. Paul Felix Lazarsfeld. Hans Zeisel. 2013. *Merienthal : Sociografie komunity nezaměstnaných*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita

Křížková, Alena. 2011. *Pracovní dráhy žen v České republice*. 1. vydání. Praha : Slon

Smith, Ian. Aaron Baker. *Smith & Wood's employment law*. 10. vydání. Oxford : Oxford University Press

Stádník, Jaroslav. Kieler, Petr. *Přehled judikatury – Zákon o zaměstnanosti*. 1. vydání. Praha : Wolters Kluwer

Příloha č. 2 - Návrh výzkumného šetření

Téma

- Vliv dávek v hmotné nouzi na motivaci snahy klienta úřadu práce k začlenění se do pracovního procesu

Cíl

- Zjištění vlivu dávek v hmotné nouzi na motivaci klientů úřadu práce, krajské pobočky Praha a jejich kontaktních pracovišť, k začlenění se do pracovního procesu

Dílčí cíle

- Zjištění pohledu kompetentních pracovníků poboček úřadů práce v Praze na vliv poskytování dávek v hmotné nouzi na motivaci klientů ze své agendy o začlenění se do pracovního procesu
- Zjištění pohledu klientů poboček úřadů práce v Praze, kteří jsou v registru úřadu práce déle než 2 roky, na jejich motivaci a snahu najít si zaměstnání či se requalifikovat
- Jaká je závislost motivace najít si zaměstnání klientů úřadu práce na dávkách v hmotné nouzi?
- Rozdíl motivovanosti osob pobírající dávky v hmotné nouzi a podpory v nezaměstnanosti

Kvalitativní šetření – rozhovor

Pro získání co možná nejucelenějších informací k tématu efektivity pobírání dávek v hmotné nouzi klienty úřadu práce jsem si zvolila kvalitativní metodu – rozhovor. Z rozhovorů budou následně sestaveny kazuistiky jednotlivých klientů úřadů. Kazuistiky budou vytvořeny na základě rozhovorů se samotnými klienty i pracovníky, kteří s danými klienty pracují.

Rozhovor bude dvojího typu. První rozhovor bude prováděn s pracovníky úřadu práce. Druhý rozhovor bude veden s klientem daného pracovníka.

Informace získané prostřednictvím rozhovorů budou následně zkompletovány a budou vytvořeny jednotlivé kazuistiky každého dotázaného klienta. Rozhovory a z nich sestavené kazuistiky pomohou zodpovědět na cíle diplomové práce.

Charakteristika zkoumaného souboru a technika výběru

Základním zkoumaným souborem jsou pobočky úřadu práce v hlavním městě Praha. Ráda bych kontaktovala vedoucí pracovníky krajské pobočky Praha a jejích kontaktních pracovišť, které mají mezi svými kompetencemi řešení agendy nepojistných dávek – dávek v hmotné nouzi, s prosbou o možnost vedení rozhovoru s vybraným pracovníkem na jeho pracovišti. Během sjednávání data a času rozhovoru s vybraným pracovníkem vedením oddělení nepojistných dávek – dávek v hmotné nouzi, již každého pracovníka požádám, zda by mohl vytipovat klienta ze své agendy, který by byl ochotný spolupracovat na rozhovoru.

Při rozhovoru s pracovníkem úřadu práce se individuálně domluví na postupu při získávání informací od klientů. Díky každému pracovníkovi tak získám kontakt na jednoho klienta.

Výzkumná část – Rozhovor s kompetentními pracovníky poboček úřadů práce v Praze

Cíl:

- Zjištění zkušeností pracovníků kontaktních poboček úřadů práce v Praze s vlivem dávek v hmotné nouzi a jejich závislosti na motivaci klientů své agendy o začlenění se do pracovního procesu

Dílčí cíle:

- Zjištění pohledu pracovníků ÚP na efektivitu dávek v hmotné nouzi v závislosti na snaze jejich klientů začlenit se do pracovního procesu
- Zjištění, jakou mají podle pracovníků nezaměstnaní pobírající dávky v hmotné nouzi motivaci začlenit se do pracovního procesu?
- Zjištění rozdílu motivovanosti osob pobírajících dávky v hmotné nouzi a osob pobírající podporu v nezaměstnanosti

- Zjištění zkušeností pracovníků a jejich klientů v oblasti snahy o navrácení se do zaměstnání v závislosti na rozdílu finančních příjmů ze zdrojů pasivní politiky zaměstnanosti a případných příjmů klientů z výdělečné činnosti
- Zjištění žádoucnosti zprostředkování pohovorů pro případné zaměstnání klienty ze své agendy

Výzkumná otázka:

- Jaké mají zkušenosti pracovníci úřadů práce v Praze se začleněním klientů, kteří pobírají dávky v hmotné nouzi, do pracovního procesu?

Podotázky:

- Jaké mají pracovníci úřadu práce zkušenosti s motivací svých klientů s včleněním se do pracovního procesu
- Jakou roli hrají podle pracovníků úřadů práce dávky v hmotné nouzi na motivaci klientů z jejich agendy o začlenění se do pracovního procesu?
- Jak moc zásadní vliv mají dávky v hmotné nouzi na snahu jejich pobíratelů o začlenění se do pracovního procesu?
- Jaký je pohled pracovníků úřadu práce na efektivitu dávek v hmotné nouzi?

Výzkumná část – Rozhovor s klienty poboček úřadů práce v Praze

Cíl

- Zjištění zkušeností klientů poboček úřadů práce v Praze, kteří jsou v registru úřadu práce déle než 2 roky, na jejich motivaci o začlenění se do pracovního procesu

Dílčí cíle:

- Osobní vnímání efektivitu dávek v hmotné nouzi
- Zjištění motivace klientů úřadů práce v Praze najít si zaměstnání
- Zjištění snahy o samostatné najít si zaměstnání

Výzkumná otázka:

- Mají dávky v hmotné nouzi vliv na snahu najít si zaměstnání nezaměstnaných osob vedených na úřadě práce v Praze?

Podotázky:

- Jak velký vliv mají dávky v hmotné nouzi na začlenění se jejich pobíratelů do pracovního procesu?
- Jaké další vlivy ovlivňují snahu najít si zaměstnání nezaměstnanými vedenými na úřadě práce?
- Jakou roli hrají podle klientů úřadu práce dávky v hmotné nouzi v jejich motivaci o začlenění se do pracovního procesu?
- Jaký je životní standard jedinců žijících z dávek v hmotné nouzi?
- Jaká je zkušenost klientů s prací v rámci šedé a černé ekonomiky?

Rozhovor – otázky týkající se kompetentních pracovníků

1. Kolik je na Vašem pracovišti registrovaných osob, které pobírají dávky v hmotné nouzi?
2. Dokážete říci, kolik jednotlivých dávek v hmotné nouzi se Vašim klientům měsíčně odešle?
3. Domníváte se, že jsou finanční částky u jednotlivých dávek v hmotné nouzi odpovídající reálným potřebám Vašich klientů?
4. Můžete říci, jaké jsou podle Vašich zkušeností nejefektivnější strategie úřadu práce napomáhající začlenit se do pracovního procesu?
5. Myslíte si, že jsou dávky v hmotné nouzi efektivní formou pomoci osobám v hmotné nouzi v závislosti na jejich snaze o začlenění se do pracovního procesu?
6. Jsou lidé pobírající dávky v hmotné nouzi méně motivovaní než lidé pobírající podporu v nezaměstnanosti?
7. Z čeho mají klienti z Vaší agendy případně další finanční příjmy?
8. Jaké jsou Vaše zkušenosti s finančními příjmy Vašich klientů mimo dávky, které jim poskytuje?
9. Víte, jak často mají Vaši klienti sjednanou pracovní schůzku od ÚP?

10. Máte pocit, že mají o tyto pracovní schůzky a posléze nabízené pracovní místo klienti pobírající dávky v hmotné nouzi, zájem?
11. Jaká je Vaše zkušenost se snahou klientů najít si samostatně zaměstnání?
12. Myslíte si, že jsou Vaši klienti motivovaní k nastoupení do pracovního procesu?
 - 11a. Pokud ano – Co je jejich největší motivací?
 - V jaké situaci je kdo motivován?
 - 11b. Pokud ne – Máte nějaký tip, jakým způsobem je namotivovat?

Rozhovor – otázky týkající se klientů úřadu práce

1. Jak dlouho jste veden/a na úřadě práce?
2. Jak dlouho pobíráte dávky v hmotné nouzi?
3. S kolika lidmi žijete ve společném bytě/ domě?
4. Znáte ještě někoho, kdo pobírá dávky v hmotné nouzi? Koho?
5. Jaké dávky v rámci systému dávek v hmotné nouzi pobíráte?
6. Co si myslíte o částce, kterou prostřednictvím dávek dostáváte?
7. Jak se jako osoba na dávkách v hmotné nouzi cítíte?
8. Jaké bylo Vaše poslední zaměstnání a jaká byla Vaše měsíční mzda?
9. Jak často chodíte na schůzky, které Vám domluví úřad práce, s případným zaměstnavatelem?
10. Vzal jste někdy případnou nabídku?
 - 10a. Pokud ano – Z jakého důvodu?
 - O jakou práci se jednalo?
 - Jaké bylo její finanční ohodnocení?
 - Z jakého důvodu již v dané práci nepracujete?
 - 10b. Pokud ne - Z jakého důvodu?
 - O jakou práci se jednalo?
 - Jaké bylo její finanční ohodnocení?
11. Hledáte si i Vy sám/a nějaké zaměstnání?
 - 11a. Pokud ano – Kde a jak si hledáte sám/a zaměstnání?
 - 11b. Pokud ne – Z jakého důvodu si nehledáte zaměstnání?
12. Jakou mzdu byste chtěl/a dostávat za případnou práci?
13. Co si myslíte o rekvalifikačních kurzech?
14. Jakým způsobem se snažíte řešit Vaši situaci nezaměstnaného člověka?

15. Jak se jako nezaměstnaná osoba cítíte?
16. Z čeho máte další finanční příjmy?
17. Stačí Vám finance z dávek k tomu, abyste vedl/a stejný život, jako zaměstnaní lidé?
18. Kolik peněz měsíčně utratíte?
19. Co byste dělal/a, kdyby Vám byly dávky, které pobíráte odebrány?
20. Můžete popsat, jak vypadá Váš život, jaložto člověka pobírající dávky v hmotné nouzi?
21. Jaká je Vaše zkušenost s úřadem práce?